

**O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY VA O'RTA MAXSUS TA'LIM VAZIRLIGI**

TOSHKENT DAVLAT PEDAGOGIKA UNIVERSITETI

Ro'yhatga olindi: BD-5111400-2.05

2018 yil 18.08

O'qish va yozish amaliyoti

FANDASTURI

Bilim sohasi:	100 000	-	Gumanitar
Ta'lim sohasi:	110000	-	Pedagogika
Ta'lim yo'nalishi:	5111400	-	Xorijiy til va adabiyot (ingliz tili va adabiyoti)

Toshkent – 2018

Fan dasturi Oliy va o'rta maxsus, kasb-hunar ta'limi yo'nalishlari bo'yicha O'quv-uslubiy birlashmalar faoliyatini Muvofiqlashtiruvchi Kengashning 2018-yil "18" 08 dagi 4 -sonli bayonnomasi bilan ma'qullangan.

O'zbekiston Respublikasi Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirligining 2018-yil "25" 08 dagi 744-sonli buyrug'i bilan ma'qullangan fan dasturlarini tayanch oliy ta'lim muassasasi tomonidan tasdiqlashga rozilik berilgan.

Fan dasturi Nizomiy nomidagi Toshkent davlat pedagogika universitetida ishlab chiqildi.

Tuzuvchilar:

O.N.Yusupov

Nizomiy nomidagi TDPU
"Ingliz tili amaliy kursi" kafedrası
mudiri, dotsent

M.A.Mirzaaxmedov

Nizomiy nomidagi TDPU
"Ingliz tili amaliy kursi" kafedrası
o'qituvchisi

Taqrizchilar:

H.A.Mamatqulov

Pedagogika fanlari bo'yicha falsafa
doktori, O'zDJTU, Ingliz tili
integrallashgan kursi kafedrası №1
mudiri

N.Ismatullaeva

O'zDJTU akademik litseyi, Xorijiy
tillar kafedrası mudiri

Fan dasturi Nizomiy nomidagi Toshkent Davlat pedagogika universiteti O'quv-uslubiy Kengashida ko'rib chiqilgan va tavsiya qilingan (2018 yil 28 06 dagi 11-sonli bayonnomasi).

I. O'quv fanining dolzarbligi va oliy kasbiy ta'limdagi o'rni

O'qish va yozish amaliyoti fani talabalarga o'rganilayotgan chet tilida o'qish va yozish mahoratini o'rgatishni nazarda tutadi. Mazkur fan doirasida talabalar Yevropa Kengashining "Chet tilini egallash umumevropa kompetensiyalari: o'rganish, o'qitish va baholash" to'g'risidagi umume'tirof etilgan xalqaro me'yorlari (CEFR) ga ko'ra B1 va C1 darajaga mos keladigan mavzularga oid turli matn turlarini o'qib, mazmunini tushunishlari va turli matnlarni yozishni o'rganadilar. Shuningdek, 4 kurs talabalariga bitiruv malakaviy ishlarini yozish, ilmiy ishni boshlash bosqichlari, yozish uslublarini to'g'ri qo'llash va ilmiy matnni tahrirlash o'rgatiladi. Ushbu fan o'z tarkibida uch modulni – "O'qish", "Yozma nutq amaliyoti" va "Ilmiy yozuv" modullarini mujassamlashtirgan. O'qish va yozish amaliyoti fani 1-8 semestrlar davomida o'qitiladi.

II. O'quv fanining maqsad va vazifalari

Mazkur fanning maqsadi talabalarning B2-C1 daraja talabiga javob beruvchi matnlarni o'qib, tushunishlari va turli mavzularga oid matnlarni yoza olish mahoratiga ega bo'lishlari va egallangan o'qish va yozish ko'nikmalarini kasbiy va ilmiy faoliyatda erkin qo'llay olishlarini ta'minlashdir. Fanning asosiy vazifasi umume'tirof etilgan xalqaro me'yorlarga ko'ra talabalarning o'qish va yozish ko'nikmalarini C1 darajaga yetkazish, shuningdek, ilmiy tadqiqot ishi yozishning boshlang'ich malakasini shakllantirish va takomillashtirishdir.

Bakalavr:

- o'rganilayotgan asosiy chet tilini Umum Yevropa standartlariga ko'ra C1 darajada o'zlashtirish;
- o'rganilayotgan chet tilida o'qish va yozish ko'nikmalarini egallash;
- tushunish va muhokama qilish uchun bosqichma-bosqich turli
- matn turlari bilan ishlash usullari to'g'risida tasavvurga ega bo'lish;
- o'z fikr va mulohazalarini lingvistik kurs mavzularidan kelib
- chiqqan holda yozma ravishda aniq va mantiqiy bayon etish;
- matnni tushunish maqsadida turli strategiyalarni bilishi va ulardan foydalana olish;
- bitiruv malakaviy ishini yozish, ilmiy ishni olib borish bosqichlari, yozish uslublarini to'g'ri qo'llash va ilmiy matnni tahrirlash borasida yetarli **bilimga**;
- O'qish maqsadlari. Ekstensiv o'qish (badiiy o'qish)
- intensiv o'qish (ma'lumot uchun o'qish)
- O'qish strategiyalari. Asosiy fikrlarni anglash\bilish uchun o'qish;
- g'oyani bilish uchun o'qish;
- maxsus ma'lumotni olish uchun o'qish;

- so'zlarning kontekstdagi ma'nosini topish;
- diqqat bilan o'qish;
- o'z yugurtirib o'qish;
- tez o'qish;
- o'qish jarayonida uchraydigan muammolarni aniqlash va ularni tuzatib borish;
- past ovozda yoki ovoz chiqarib o'qish;
- hijjalab o'qish;
- takroran o'qish;
- yuzaki o'qish;
- lug'atlarga tez-tez murojaat qilish ***ko'nikma***;
- xulosa yasash, "Qatorlar orasi" ma'noni anglash
- xulosa qilish va yozma bayon etish
- muallif fikrini yoqlash yoki inkor qilish va uni asoslash;
- tahlil qilish va sintez qilish;
- turli janrdagi matnlarni tahlil qilish;
- internet matnlari bilan ishlash;
- mustaqil o'qish ***malakalariga ega bo'lishi kerak***;

III. Asosiy nazariy qism (ma'ruza va maliy mashg'ulotlar)

1-Modul. O'qish moduli

- 1-mavzu: Matn turlari (o'qish uchun soddaroq original matnlar)
- 2-mavzu: Taomnomalar, reseptlar;
- 3- mavzu: Jadvallar;
- 4- mavzu: Kichik hikoyalar;
- 5- mavzu: Goroskoplar;
- 6- mavzu: Shaxsiy xatlar;
- 7- mavzu: Kundaliklar;
- 8- mavzu: Informasion bukletlar, broshyuralar (filmlar, ko'rgazma va hokazolar haqida), sayyohlik yo'riqnomalari;
- 9- mavzu: Jurnal maqolalari (mashhur shaxslar bilan suhbatlar, goroskoplar);
- 10- mavzu: Yangiliklar bayoni;
- 11- mavzu: Tanish mavzularga oid qisqa gazeta maqolalari;
- 12- mavzu: She'rlar;
- 13- mavzu: Internet matnlari (bloglar);
- 14- mavzu: E'lonlar (grantlar, sayohat manzillari haqida);
- 15- mavzu: Qo'llanmalar/instruksiylar (texnik vositalar, asboblari uchun);
- 16- mavzu: Qomusiy maqolalar;
- 17- mavzu: Matn turlari (imkon darajasida autentik, original matnlar, kasbga yo'naltirilgan materiallar)
- 18- mavzu: Gazeta va jurnallardagi maqolalar (yangiliklar, ma'ruzalar, katta hajmdagi maqolalar, xalqaro ilmiy jurnallarda o'rganilayotgan chet tilida chop etilgan maqolalar);

- 19- mavzu: Tahlil bayon etilgan qisqa ma'lumotlar;
- 20- mavzu: Asarlardan keltirilgan parchalar;
- 21- mavzu: Internet matnlari (bloglar, veb saytlar);
- 22- mavzu: Qo'llanmalar, instruksiyalar (texnik vosita va asboblarning uchun);
- 23- mavzu: Ensiklopedik maqolalar;
- 24- mavzu: Professional mavzulardagi maqolalar (chet tili o'qitish, o'qitish muammolari, metodlari, o'qitish tizimidagi yangiliklar yoritiladigan jurnallarda berilgan maqolalar);
- 25- mavzu: Ma'ruzalarda keltirib o'tilgan g'oyaga nisbatan bildirilgan fikrlar va muhokama qilingan hisobotlar.

2-Modul. Yozma nutq amaliyoti moduli

- 26- mavzu: Tabriknomalar va taklifnomalar;
- 27- mavzu: Shaxsiy ma'lumotnomalar, anketa savollari;
- 28- mavzu: Sodda xatlar, eslatmalar, qaydlar;
- 29- mavzu: Voqea-hodisa, odamlar va predmetlar tasviriga bag'ishlangan xatlar, matnlar;
- 30- mavzu: E-mail, internet forumlariga xatlar;
- 31- mavzu: Rezyume va tarjimai hol;
- 32- mavzu: Kichik hikoyalar;
- 33- mavzu: Taom reseptlari;
- 34- mavzu: Shaxsiy kundalik.
- 35- mavzu: Bayonnomalar (masalan, ijtimoiy tadqiqotlar, jamoa muammolari, ta'lim jarayoniga oid muammolar va b.)
- 36- mavzu: Insholar: tasviriy, hikoya tarzidagi, qiyosiy, tahliliy (sabab va natijalarni tahlil qilish);
- 37- mavzu: Kitob yoki filmlarning qisqa taqrizi;
- 38- mavzu: Universitet gazetasi uchun maqola
- 39- mavzu: Xatlar va boshqa muloqot hujjatlari. Turli maqsadlardagi xatlar;
- 40- mavzu: Rasmiy va norasmiy xatlar;
- 41- mavzu: Yozma tanqidiy, rad javobi (masalan, biznesdagi hamkoriga)
- 42- mavzu: Norasmiy elektron xatlar
- 43- mavzu: Faktlarga asoslangan yozma nutq: hisobotlar (uchrashuv hisobotlari, tashrif hisobotlari);

- 44- mavzu: Tadqiqot hisobotlari;
- 45- mavzu: Yaxshi va yomon tomonlarini baholash va tahliliy hisobot
- 46- mavzu: Fikr bildiruvchi insho;
- 47- mavzu: “Qarshi yoki qarshi emaslik fikrini bayon etuvchi” insho
- 48- mavzu: Bahs munozarali insho turi
- 49- mavzu: Tanqidiy bayonlar 2-kursdagiga qaraganda batafsil va keng bo’lishi lozim;
- 50- mavzu: Voqea-hodisalar sharhi;
- 51- mavzu: Maqola sharhi
- 52- mavzu: Xatlar va rasmiy hujjatlar. Rasmiy xatlar;
- 53- mavzu: Ariza, ilova xati, tavsiyanoma, tushuntirish xati va b.

3 – Modul. Ilmiy yozuv moduli

- 54 - mavzu: Ilmiy ish rejasini puxta tuza olish;
- 55 - mavzu: O’z ilmiy ishi mavzusiga oid adabiyotlar bilan tanishib, ularni tahlil qilish;
- 56- mavzu: O’z ustida va guruhdagi do’sti bilan ilmiy ish mavzusi va yozish uslubi ustida ishlashni bilish;
- 57- mavzu: Ma'lumotlarni turli grafik va jadval shaklida taqdim etish;
- 58- mavzu: Ilmiy ish uchun annotasiya yozishni bilish;
- 59- mavzu: Plagiat (ko’chirmakashlik) ning oldini olish hamda uning salbiy oqibatlar haqida bilish;
- 60- mavzu: O’rganilayotgan chet tili bo’yicha yakuniy davlat attestatsiyasiga tayyorgarlik ko’rishi kabi masalalar tashkil etadi.

IV. Amaliy mashg’ulotlar bo’yicha ko’rsatma va tavsiyalar

O’qish va yozish amaliyoti moduli bo’yicha talaba quyidagi bilim va ko’nikmalarni egallashi shart:

- o’qish va yozish ko’nikmalarini bosqichma-bosqich yaxshilab borish;
- o’qish va yozish ko’nikmalarini axborot qabul qilish va yetkazish uchun amalda qo’llay olish;
- o’qish va yozish ko’nikmalarini qo’llash borasida mahoratlarini oshirib, o’z kamchiliklarini aniqlash va ularni kommunikativ topshiriqlar vositasida tuzatish;

- mavzusi qisman tanish va tilning murakkablik darajasiga ko'ra tanlangan matnlarni, shuningdek autentik materiallarni (masalan, kitob, jurnal, gazeta, broshyura, hujjat, film, audio tasma, ma'ruza va boshqalardan) o'qish, ma'lumotlar to'plash va ulardan amalda foydalanish;
- tili o'rganilayotgan mamlakat madaniyati va o'z madaniyatlarini qiyoslash va taqqoslash malakasini oshirish;
- madaniyatlararo muloqotga taalluqli masalalarga tanqidiy nuqtai nazar bilan yondashish, ularni to'g'ri talqin qilish;
- o'qish va yozish ko'nikmalarini uyg'unlashtirgan holda turli mavzularga doir loyiha ishlarini bajarish orqali rivojlantirish.

V.Mustaqil ta'lim va mustaqil ishlar

Mustaqil ta'lim uchun tavsiya etiladigan mavzu va faoliyat turlari:

- Taomnomalar, reseptlar;
- Jadvallar;
- Kichik hikoyalar;
- Goroskoplar;
- Shaxsiy xatlar;
- Kundaliklar;
- Informasion bukletlar, broshyuralar (filmlar, ko'rgazma va hokazolar haqida), sayyohlik yo'riqnomalari;
- Jurnal maqolalari (mashhur shaxslar bilan suhbatlar, goroskoplar);
- Yangiliklar bayoni;
- Tanish mavzularga oid qisqa gazeta maqolalari;
- She'rlar;
- Internet matnlari (bloglar);
- E'lonlar (grantlar, sayohat manzillari haqida);
- Qo'llanmalar/instruksiyalar (texnik vosita, asboblari uchun);
- Qomusiy maqolalar;
- Tabriknomalar va taklifnomalar;
- Shaxsiy ma'lumotnomalar, anketa savollari;
- Sodda xatlar, eslatmalar, qaydlar;
- Voqea-hodisa, odamlar va predmetlar tasviriga bag'ishlangan xatlar, matnlar;
- e-mail, internet forumlariga xatlar;
- Rezyume va tarjimai hol;
- Bitiruv malakaviy ishi;
- Ilmiy maqola.

VI.Asosiy va qo'shimcha o'quv adabiyotlar hamda axborot manbaalari Asosiy adabiyotlar

1. Roger Grover. Real Writing. Darslik. CUP 2008.
2. Liz Driscoll. Real writing. Darslik. CUP 2008.
3. Martin Hewings. English Pronunciation in Use Advanced Book. Darslik. CUP 2009.

Qo‘shimcha adabiyotlar

4. Mirziyoyev Sh.M. “Qonun ustuvorligi va inson manfaatlarini ta’minlash – yurt taraqqiyoti va xalq farovonligi garovi” mavzusidagi O‘zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi qabul qilinganining 24 yilligiga bag‘ishlangan tantanali marosimdagi ma’ruzasi. – T.: “O‘zbekiston”, 2017. – 48 b.
5. Sh.M. Mirziyoyev Tanqidiy tahlil, qat’iy tartib-intizom va shaxsiy javobgarlik – har bir rahbar faoliyatining kundalik qoidasi bo‘lishi kerak. –T.: “O‘zbekiston”. – 2017.– 102b.
6. Sh.M. Mirziyoyev Buyuk kelajagimizni mard va olijanob halqimiz bilan birga quramiz. – T.: “O‘zbekiston”, 2017. – 488 b.
7. Sh. M. Mirziyoyev 7 fevral 2017 yil kuni “O‘zbekiston Respublikasini yanada rivojlantirish bo‘yicha Harakatlar strategiyasi to‘g‘risida”gi PF-4947 sonli farmonni
8. Sh.M. Mirziyoyevning “2017-2021-yillarda maktabgacha ta’lim tizimini yanada takomillashtirish chora-tadbirlari to‘g‘risida”gi qarori. T.: -2016y. 29-dekabr
9. David Bohlke, Dorothy E.Zemach (2013) Skillful 1. Reading and writing. Macmillan.
10. Louis Rogers and Jennifer Wilkin, Dorothy E.Zemach (2012) Skillful Reading and writing. Macmillan.
11. Scarry, S., & Scarry, J. The Writer’s Workplace with Readings: Building College Writing Skills. Thomson Learning. Sixth Edition. 2010.
12. Virginia Evans. Successful writing. Intermediate. Student’s and teacher’s book. Express publishing 2004.
13. Virginia Evans. Successful writing. Upper- intermediate. Student’s and teacher’s book. Express publishing 2004.
14. Virginia Evans. Successful writing. Proficiency. Student’s and teacher’s book. Express publishing 2000.

Internet saytlari

15. www.teachingenglish.org.uk
16. www.elgazette.com
17. www.learnenglish.org.uk
18. www.educationuk.org
19. www.bbc.co.uk/worldservice/learningenglish
20. www.channel4.com/learning
21. www.better-english.com/exerciselist.htm
22. www.englishclub.com/index.htm